

Щорічно 10 жовтня Україна відзначає **День працівників стандартизації та метрології** і 14 жовтня приєднується до

світової спільноти у святкуванні Всесвітнього дня стандартів

(англ. - WorldStandardsDay). Щороку відзначається важливість для всіх країн світу розвиток міжнародної стандартизації та її вплив на світову економіку, віддається належне спільним зусиллям на шляху створення безпечного та захищеного довкілля. Із року в рік відзначається праця багатьох тисяч фахівців у всьому світі, які присвячують своє життя та фахову майстерність цій важливій та відповідальній роботі.

Саме 14 жовтня 1946 року в Лондоні на конференції національних організацій із стандартизації була створена Міжнародна організація по стандартизації - International Organization for Standardization (ISO), головним завданням якої стало сприяння в міжнародній координації та уніфікації в галузі промислових стандартів. Нині до складу ISO входить 163 держави. Нашу державу в ISO представляє Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. ISO також тісно співпрацює з двома іншими міжнародними організаціями по розробці стандартів - з Міжнародною електротехнічною комісією (IEC), яка відповідає за стандартизацію зокрема побутової електроапаратури та електрообладнання, та з Міжнародним союзом електрозв'язку (ITU), що визначає стандарти в галузі телекомунікацій та радіо.

На сьогоднішній день потребу в стандартах на світовому ринку задовольняють ці три глобальні організації, спільним рішенням яких щорічно обирають певну тематику проведення Всесвітнього дня стандартів. Цьогорічне гасло «**Менше відходів, кращі результати. Стандарти підвищують ефективність**»

є актуальним відображенням турботи людства про раціональне використання природних ресурсів, бережливе ставлення до продуктів життєдіяльності, що виготовлені промисловцями, спеціалістами всіх галузей народного господарства. Стандарти є одним із важелів, які заощаджують матеріали, створюють єдиний підхід до вирішення проблем під час виробництва будь-якої продукції. Сучасні економічні катаклізми та постійні екологічні виклики визначають значну потребу в оптимізації використання ресурсів та зменшення впливу на екологію, що дозволить отримувати значно більше, використовуючи значно менше.

Як за часів економічної стабільності, так і за часів глобальної фінансової кризи, міжнародні стандарти у всьому світі виступають практичними інструментами для формування довіри, підвищення продуктивності, зниження невизначеності, управлінських ризиків та побудови надійної системи безпеки. Відповідність продукції міжнародним стандартам допомагає переконати споживачів, що товари є надійними, ефективними і безпечними для споживання та навколишнього природного середовища. Уряди інших країн, інтегруючи міжнародні стандарти в свої національні регламенти, сприяють переміщенню товарів, технологій і послуг від держави до держави.

Інтеграція України в світове економічне співтовариство потребує змін у підходах до стандартизації, регламентації властивостей та характеристик виробів, гармонізації нормативної документації з міжнародною. Передумовою для удосконалення системи технічного регулювання та споживчої політики має бути удосконалення законодавчого та нормативного забезпечення, що стане підґрунтям для подальших дій, направлених на виконання Україною зобов'язань, взятих при вступі до СОТ. Разом з тим важливо зберегти рівновагу між інтересами виробників і споживачів. Необхідно встановити оптимальні технічні вимоги і показники для виробництва конкурентоспроможної продукції, з одного боку, та з іншого – для захисту споживача від небезпечної продукції та забезпечення прийнятних споживчих властивостей та характеристик щодо якості продукції.

Державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт») нині найбільше серед підприємств у сфері технічного регулювання в Україні, у 2012 році відзначило свій 110-річний ювілей, посідає місце лідера не тільки серед вітчизняних партнерів у галузі стандартизації, метрології, оцінки відповідності, але і досягло визнання серед аналогічних підприємств світу. Визнання стало можливим завдяки створенню згуртованого колективу спеціалістів, професіоналів найвищої кваліфікації, поєднанню наукової та виробничої діяльності, постійному розширенню виробничих площ, використанню найсучаснішого обладнання, запровадженню сучасної сертифікованої системи управління якістю згідно з

міжнародним стандартом ISO9001, акредитації випробувальних центрів та вимірвальних лабораторій на міжнародному рівні.

Все це дало можливість ДП "Укрметртестстандарт", єдиним в Україні, бути визнаним у якості національного сертифікаційного органу (NCB) та випробувальної лабораторії (CBTL) у схемі СВ Всесвітньої системи випробувань та сертифікації електрообладнання і компонентів (Система IECEE) з правом видавати та визнавати міжнародні сертифікати. Також підприємство підписало низку угод з органами з оцінки відповідності країн ЄС про взаємне визнання результатів робіт із сертифікації. ДП "Укрметртестстандарт" має повноваження підтверджувати відповідність продукції вимогам Директив ЄС для маркування продукції знаком СЕ. У результаті створені умови для ліквідації технічних бар'єрів для вітчизняних виробників (постачальників) електротехнічної продукції на ринки (з ринків) 53 країн світу та ринку ЄС, перевагами чого стало скорочення термінів проведення робіт з оцінки відповідності та їх фінансових витрат.

У процесі реформування національної системи технічного регулювання, одним із основних елементів якої є стандартизація, **Науково-технічний центр стандартизації, інформаційного забезпечення та підтвердження відповідності**

, що є одним з головних структурних підрозділів ДП "Укрметртестстандарт", спрямовує свою діяльність на здійснення переходу від обов'язкового застосування стандартів до добровільного. Основну увагу сконцентровано на удосконаленні чинного законодавства, впровадженні європейських директив Нового підходу, гармонізації національних стандартів із міжнародними та європейськими. Важливим завданням є розроблення технічних регламентів із підтвердження відповідності, бо фактично їх прийняття в Україні стало революційною подією у сфері технічного регулювання, і означає перехід від обов'язкового застосування стандартів до добровільного, а отже, досягнення однієї з найважливіших умов ринкової економіки.

Запровадження в Україні технічних регламентів, розроблених на основі директив ЄС, дозволить прискорити підписання між ЄС та Україною Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислової продукції (Угода АСAA), яка укладається за пріоритетними секторами промисловості. Зазначена Угода передбачає взаємне визнання результатів оцінки відповідності промислової продукції, проведених нотифікованими та призначеними органами країн ЄС та України. Вітчизняна продукція, охоплена цією Угодою, буде вільно просуватись на внутрішньому ринку ЄС без додаткових процедур оцінки відповідності.

Вагомий внесок у розробку нових національних стандартів здійснюють технічні комітети із стандартизації. Починаючи з 1992 року, Технічними комітетами стандартизації, секретаріат яких веде ДП «Укрметртестстандарт», гармонізовано з міжнародними та європейськими 559 нормативних документів.

У даний час ДП «Укрметртестстандарт» веде секретаріати семи технічних комітетів стандартизації та бере участь ще в п'ятнадцяти. Фахівцями підприємства розроблено 7 технічних регламентів, гармонізованих із європейськими директивами, розроблено та прийнято участь у розробці 210 національних стандартів, що свідчить про високий фаховий рівень підприємства.

Підприємство веде активну роботу з організаціями та підприємствами України з надання інформаційних послуг у галузі стандартизації та технічного регулювання, а саме, розповсюджує офіційні копії нормативних документів, інформаційні та довідкові видання в електронному вигляді, такі як: щорічний довідник “Продукція, яку виробляють за технічними умовами України”, щоквартальний бібліографічний показник “Технічні умови України”, інформаційні збірники стандартів на різні види продукції та послуг. Фонд нормативної документації підприємства налічує 10 949 національних стандартів, у тому числі 5 849 гармонізованих із міжнародними та європейськими, 424 республіканських (РСТУ), 12 863 міждержавних (ГОСТ), які регламентують проходження всього життєвого циклу продукції. Загальна кількість найменувань нормативних документів на сьогодні, яка зберігається та постійно актуалізується в фонді, налічує 26 811 найменувань. Підприємство постійно здійснює перевірку та державну реєстрацію технічних умов і змін до них, в яких виробник фактично декларує перед державою технічні параметри та характеристики до своєї продукції, до її якості та безпечності.

ДП «Укрметртестстандарт», починаючи з 1974 року, веде унікальний і єдиний в Україні автоматизований фонд чинних технічних умов «ТУ України», в якому зберігаються на паперових носіях їх тексти, що постійно актуалізуються через внесені до них зміни, та на сьогодні налічує майже 52 000 ТУ. Щорічно ДП «Укрметртестстандарт», надає велику кількість відповідей на запити міністерств, відомств, правоохоронних структур, споживачів та судових установ щодо чинності ТУ, їх власника, його адреси тощо, проводячи консультації щодо постановки продукції на виробництво, розробки, оформлення, державної реєстрації технічних умов на продукцію та послуги щодо правильності маркування продукції.

Починаючи з 1994 року, ДП «Укрметртестстандарт» на замовлення Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, відповідно до зобов'язань України в рамках

членства у міжнародних та європейських організаціях із стандартизації та метрології в частині поширення інформації щодо діяльності у сфері міжнародної та європейської стандартизації, метрології, оцінки відповідності, захисту прав споживачів, видає щоквартальний Інформаційний бюлетень із міжнародної стандартизації, що формується на основі перекладу публікацій із зарубіжних джерел, серед яких інформаційні повідомлення і офіційні документи Міжнародної організації зі стандартизації (ISO), Міжнародної електротехнічної комісії (IEC), європейських організацій зі стандартизації (CEN, CENELEC), а також Європейської Комісії ООН, Світової організації торгівлі тощо. Це видання на цей час є єдиним в Україні джерелом актуальної інформації з питань діяльності міжнародних та європейських організацій зі стандартизації та метрології, членом яких є Україна.

ДП «Укрметртестстандарт» із метою інформаційного забезпечення споживачів наповнює матеріалами два WEB–портали: www.ukrcsm.kiev.ua та www.csm.kiev.ua, де споживачі можуть отримати будь-яку корисну для себе інформацію в галузі технічного регулювання, включаючи інформацію про чинність нормативних документів, нові їх надходження, попередження про анулювання ТУ, мають змогу поставити запитання в галузі стандартизації, метрології та підтвердження відповідності.

Найближчі роки пріоритетними напрямками діяльності ДП «Укрметртестстандарт» в галузі стандартизації залишаються завдання підвищення якості і конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників та надання допомоги підприємцям при введенні в дію технічних регламентів з обов'язковими вимогами до продукції і послуг. Найближчим часом планується впровадження на підприємстві широкої мережі надання послуг споживачам, а саме проведення споживчої експертизи щодо якості та безпечності продукції, яку вони купують, та послуг, які вони отримують.

Необхідною умовою ефективного функціонування системи технічного регулювання в державі є досконалість її складових – стандартизації, сертифікації та системи оцінки відповідності та, органічно пов'язаною з ними, державною метрологічною системою, як основою та фундаментом, на якому базується розвиток та удосконалення технічного регулювання в Україні. Про гармонізацію технічного регулювання в цілому з міжнародними нормами, можна говорити за умови відповідної гармонізації метрологічної системи України. Вважається, щорівень розвитку сучасної держави, включаючи її промисловість, медицину, науку, оборону, будівництво, торгівлю, екологію, значною мірою визначається станом її метрології і здатністю держави забезпечувати її розвиток.

Першочерговим завданням на шляху реформування державної метрологічної системи є

гармонізація з міжнародними та європейськими нормами Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», як основи метрологічної системи України. Наступним кроком має бути удосконалення технічної основи державної метрологічної системи.

ДП «Укрметртестстандарт», який виконує функції Державного наукового метрологічного центру, Головного центру державної метрологічної служби України, Головного центру державної служби стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів, Головної організації з державних випробувань засобів вимірювальної техніки та Головної організації в Україні за 40 видами та підвидами вимірювань, має в своєму розпорядженні виробничу базу, володіє унікальною еталонною базою і сучасним повірочним обладнанням, що задовольняють потреби м. Києва та регіонів України щодо єдності та достовірності результатів вимірювань.

У ДП «Укрметртестстандарт» діє система менеджменту якості (СМЯ) метрологічних підрозділів, яка була визнана на 7-му Форумі якості COOMET. На підставі рішення цього Форуму отримано свідоцтво про довіру до СМЯ відповідно до стандарту ISO/IEC17025.

До складу ДП «Укрметртестстандарт» входить 5 науково-виробничих інститутів метрологічного забезпечення вимірювань нового типу, які об'єднали наукову та виробничу діяльність. Наукові дослідження з метрології на підприємстві починаються із науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок і закінчуються отриманням наукового результату, доведеним до практичного використання. Із розвитком галузей науки розширюються сфери вимірювань, створюються нові типи вимірювальної техніки. Науковий здобуток метрологів підприємства – суттєвий внесок у створення національної еталонної бази України. Еталонна база ДП «Укрметртестстандарт» на теперішній час має 13 державних еталонів України, 23 вихідні еталони України, 21 вторинних еталонів України, близько 1800 робочих еталонів.

Визначення еквівалентності та вимірювальних можливостей національних еталонів України, визнання міжнародною спільнотою є 59 СМС-рядків на офіційному сайті BIPM з правом нанесення логотипу BIPM на документах за результатами метрологічних робіт. Створені еталони за сукупністю метрологічних та експлуатаційних характеристик знаходяться на рівні кращих аналогічних еталонів промислово розвинених країн.

ДП «Укрметртестстандарт» акредитований на право проведення державних

випробувань, повірки засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) та вимірювань. На підприємстві триває робота з повірки засобів вимірювальної техніки (ЗВТ).

На найближчу перспективу головним завданням для державних наукових метрологічних центрів, зокрема ДП «Укрметртестстандарт», повинно бути безумовне виконання Державної програми розвитку еталонної бази та Програми оснащення еталонами та випробувальним обладнанням відповідно.

З нагоди Всесвітнього дня стандартів та Дня працівників стандартизації і метрології щиро вітаю всіх фахівців цієї сфери. Ваші знання, досвід та професіоналізм сприяють економічному розвитку нашої країни, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції та є запорукою забезпечення якості і безпеки життя громадян. Напередодні свята хочу подякувати всім метрологам, стандартизаторам та фахівцям у галузі підтвердження відповідності за самовіддану працю та побажати міцного здоров'я, добра, родинного щастя, віри у власні сили та професійних здобутків!

Олександр Пічугін,

Генеральний директор ДП «Укрметртестстандарт»